

**Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**
Факультет мистецтв
кафедра музикознавства та методики музичного мистецтва

ТВОРЧИЙ МАГІСТЕРСЬКИЙ ПРОЄКТ

на тему:
**«ЛЕМКІВСЬКА ХОРОВА ПІСНЯ ЯК УНІКАЛЬНА СПАДЩИНА
УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ»**

студента групи мММ-22
спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
Віталія АНДРУСИШИНА

**МИСТЕЦЬКИЙ КЕРІВНИК ТА
НАУКОВИЙ КОНСУЛЬТАНТ:**
професор кафедри музикознавства
та методики музичного мистецтва,
заслужений діяч мистецтв України
Анатолій ОРОНОВСЬКИЙ

РЕЦЕНЗЕНТ:
доцент кафедри вокалу та диригентських
дисциплін факультету мистецтв ХГПА,
директор, художній керівник та
головний диригент Хмельницького
академічного муніципального
камерного хору,
заслужений діяч мистецтв України
Ігор ЦМУР

Національна шкала _____
Кількість балів _____
ОЦІНКА: ECTS _____

Тернопіль – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТВОРІВ	11
1. Гімн Лемківщини « <i>Гори наши Карпати</i> »	11
2. лемк. нар. пісня « <i>Нес мене, конику, нес</i> ».....	12
3. лемк. нар. пісня « <i>Мила моя</i> »	13
4. лемк. нар. пісня « <i>Світит місяц</i> »	13
5. лемк. нар. пісня « <i>Дам я яловицю</i> »	14
6. лемк. нар. пісня, аранж. В. Андрусишина « <i>Ай, доле моя, доле</i> ».....	16
7. лемк. нар. пісня, аранж. В. Андрусишина « <i>А з гори, гори</i> ».....	17
8. лемк. нар. пісня, аранж. В. Андрусишина « <i>Урвалася струна</i> ».....	18
9. колядка, аранж. В. Андрусишина « <i>Уставай же, брате</i> ».....	19
РОЗДІЛ 2. РЕЖИСЕРСЬКІ АСПЕКТИ ПОСТАНОВКИ МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ.....	19
ВИСНОВКИ.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	25
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Обґрунтування вибору теми творчого мистецького проєкту

Творчий проєкт «Лемківська хорова пісня як унікальна спадщина української музичної культури»

Практична база: народний аматорський хор «Конар Лемківщини»
с. Соборне Байковецької ТГ.

Творчий проєкт спрямований на дослідження, збереження та творчовиконавське втілення лемківської пісенної традиції на основі роботи з народним аматорським хором «Конар Лемківщини» с. Соборне Байковецької ТГ. Колектив є носієм місцевої традиції, бере активну участь у культурному житті громади та має багаторічний досвід виконання народної та духовної музики, що створює ідеальні умови для практичної реалізації проєкту.

Об'єкт проєкту: лемківська пісенна традиція як явище української музично-фольклорної культури.

Предмет проєкту: особливості стилістики, інтонації, ладо-ритміки й народного багатоголосся в лемківських піснях та методи їхнього втілення у виконанні хору «Конар Лемківщини».

Українська народнопісенна традиція є одним із найпотужніших джерел національної духовності, історичної пам'яті та культурної ідентичності. Серед її регіональних проявів особливе місце посідає лемківська пісенність - своєрідний музичний феномен, який сформувався на теренах Західних Карпат та увібрав у себе риси як давньоукраїнської, так і центральноєвропейської музичної культури. Лемківська пісня вирізняється характерною м'якою мелодикою, архаїчною ладовою основою, специфічними інтонаційними моделями та глибокою емоційністю, що відображає світогляд і побут лемківського населення.

Трагічні історичні події ХХ століття - депортації, насильницькі переселення та асиміляційні процеси - суттєво перервали традиційний спосіб побутування лемківського фольклору.

Значна частина автентичного матеріалу збереглася лише в записах окремих збирачів або в пам'яті старших носіїв традиції. Водночас у сучасному

мистецькому просторі спостерігається нова хвиля інтересу до регіональних музичних стилів, а лемківська пісня дедалі частіше стає основою для хорових обробок, концертних програм та мистецьких проєктів.

Творчий проєкт, присвячений лемківській хоровій пісні, має подвійне значення: по - перше, він спрямований на збереження та популяризацію цінної частини культурної спадщини; по - друге, він відкриває широкі можливості для художнього переосмислення традиційної музики у сучасному хоровому виконанні. Робота з лемківським репертуаром формує у виконавців розуміння інтонаційної природи народної пісні, сприяє розвитку музичної інтуїції та збагачує творчий арсенал хору.

У цьому дослідженні та творчій практиці основна увага приділяється аналізу стильових рис лемківського мелосу, пошуку автентичних прийомів хорового трактування мелодій та створенню художньо переконливої інтерпретації, яка поєднує традиційну виразність зі сценічною довершеністю.

Лемківська хорова пісня поєднує архаїчні риси народного багатоголосся з локальними мелодичними й ритмічними особливостями, характерними саме для Лемківщини. Лемківські пісні вирізняються специфічним ладовим мисленням, унікальними інтонаційними моделями та високою емоційністю, що віддзеркалює історичні долі лемківського населення.

Сучасні культурні процеси, пов'язані з міграціями, глобалізацією та асиміляцією, створюють загрозу втрати цієї традиції або її поверхневого спрощення. Саме тому наукове вивчення, систематизація й осмислення лемківського хорового репертуару є важливим кроком у збереженні феномену, який становить цінність як для української музичної спадщини, так і для світової культурної палітри.

У XX столітті внаслідок депортацій та розселення лемківська співоча традиція зазнала істотних трансформацій, а чимала частина автентичного пласту опинилася на межі зникнення. Саме тому актуалізується потреба у фаховому осмисленні, дослідженні та творчому відтворенні лемківського хорового репертуару. Обробка цих пісень для хорових колективів дає змогу не лише

зберегти їхню унікальність, а й інтегрувати у сучасний мистецький простір, надаючи нового звучання традиційним мелодіям. Це робить тему особливо значущою для творчого проєкту, спрямованого на відродження та популяризацію лемківської духовної і музичної спадщини.

Лемківська хорова пісня, як частина української музичної традиції, містить архаїчні елементи, що не зустрічаються в інших регіонах. Вона відзначається м'якою кантиленою, поступовим рухом мелодії, модальними ладовими моделями, а також особливим народним багатоголоссям. Цей унікальний музичний пласт потребує фахового осмислення й творчого переосмислення в умовах сучасної хорової практики. Вибір теми зумовлений потребою зберегти регіональну культурну спадщину та створити високохудожню хорову інтерпретацію на основі автентичного матеріалу.

Отже, актуальність теми, її культурна та мистецька значущість, а також потреба у сучасних професійних обробках визначили вибір напрямку даного творчого проєкту.

Актуальність даного магістерського проєкту зумовлена необхідністю поглибленого аналізу та осмислення творчого доробку народного аматорського хору «Конар Лемківщини» с. Соборне Байковецької ТГ у сучасному музичному ландшафті.

1. Збереження культурної спадщини.

Лемківський пісенний пласт є частиною української ідентичності, проте зазнав значних втрат унаслідок депортацій та історичних катаклізмів ХХ ст. Посилення інтересу до етнічних вокальних традицій.

У сучасному музикознавстві та хоровій практиці спостерігається зростання уваги до регіональних стилів, автентичних форм співу, реконструкції традицій. У хоровій практиці існує запит на відновлення локальних етностилів, автентичних технік і мелодичних моделей.

2. Необхідність фахового осмислення.

Попри наявність численних записів і хорових обробок, комплексні дослідження саме хорової лемківської традиції залишаються недостатніми.

3. Практичне значення.

Результати дослідження можуть бути використані в хоровій педагогіці, репертуарній політиці творчих колективів, культурних проєктах із популяризації української спадщини.

4. Збереження автентики у професійному хоровому виконанні.

В умовах зростання кількості сценічних обробок та стилізацій постає потреба у визначенні критеріїв збереження стилістичної чистоти.

5. Підвищення інтересу до регіональних музичних традицій.

У сучасній хоровій практиці існує запит на відновлення локальних етностилів, автентичних технік і мелодичних моделей.

6. Потреба у професійних хорових аранжуваннях.

Багато лемківських пісень досі не мають якісних сценічних обробок, пристосованих до можливостей сучасних хорів.

7. Освітня цінність.

Робота з лемківським матеріалом активізує музичне мислення, розвиває інтонаційний слух, знання про народну пісенність та виконавські навички.

8. Культурна комунікація.

Виконання лемківських хорів сприяє поширенню й популяризації української культури в Україні та за її межами.

Актуальність проєкту визначається необхідністю:

- збереження та відродження лемківської культурної спадщини;
- популяризації української етнічної музики в сучасному мистецькому просторі;
- професійного переосмислення фольклорних мелодій для хорового виконання;
- розширення репертуару хорових колективів якісними регіональними обробками;
- формування національної музично-естетичної свідомості молоді.

Мета проєкту:

Комплексно проаналізувати лемківську хорову пісню як унікальний феномен української музичної культури, виявити її стилеві, жанрові, інтонаційні та виконавські особливості, а також окреслити шляхи збереження й популяризації цієї традиції у сучасному музичному просторі.

Створити художньо та стилістично вивірену хорову інтерпретацію лемківських пісень, що поєднає автентичні етнографічні елементи з професійним хоровим мистецтвом, сприятиме збереженню й популяризації лемківської музичної спадщини та продемонструє її унікальність у контексті української культури.

Створення та сценічне втілення хорової інтерпретації лемківських пісень силами народного аматорського хору «Конар Лемківщини» с. Соборне з урахуванням автентичних традицій і сучасних виконавських підходів.

Завдання проєкту:

1. Охарактеризувати історичні передумови формування лемківської пісенної традиції.
2. Проаналізувати жанрово-стильові особливості лемківських пісень у хоровому виконавстві.
3. Визначити інтонаційні, ладові та ритмічні характеристики, властиві лемківському мелосові.
4. Дослідити особливості народного та професійного багатоголосся у лемківському хоровому репертуарі.
5. Розглянути трансформацію лемківських пісень у сучасних хорових обробках та їх вплив на збереження автентики.
6. Виявити проблеми та перспективи збереження й популяризації лемківської хорової спадщини.
7. Окреслити практичні рекомендації для хорових колективів, педагогів та культурних установ щодо роботи з лемківським репертуаром.
8. Зібрати та опрацювати автентичні зразки лемківського пісенного матеріалу, необхідні для створення хорових обробок.

9. Проаналізувати жанрово-стильові та інтонаційно-ритмічні особливості лемківської музики.

10. Підготувати й репетирувати твори з хоровим колективом, орієнтуючись на автентичність стилю.

11. Виконати створену програму в концертній або презентаційній формі.

12. Оцінити художній результат, сформулювати висновки щодо перспектив використання лемківських хорів у сучасній музичній практиці.

13. Створити стильово автентичну та художньо довершену хорову інтерпретацію лемківських пісень, що сприятиме збереженню й популяризації унікальної лемківської спадщини та її інтеграції у сучасну хорову культуру.

14. Дослідити історичні та музично-стильові особливості лемківської пісенності.

15. Проаналізувати ладово-інтонаційні й ритмічні характеристики лемківського мелосу.

16. Визначити засоби хорової техніки, придатні для автентичного відтворення стилю.

17. Провести репетиційний процес із хором, відпрацювати особливості звучання.

18. Представити результати роботи у концертній (або презентаційній) формі.

19. Сформулювати висновки щодо можливостей подальшого використання лемківських пісень у хоровій практиці.

20. Дослідити історію та музичні особливості лемківського фольклору.

21. Зібрати та проаналізувати автентичні пісні, поширені серед лемківських громад.

22. Визначити стильові ознаки лемківського співу: мелодику, лад, ритміку, манеру вокального звукотворення.

23. Організувати репетиційну роботу з хором «Конар Лемківщини» з урахуванням можливостей і тембральних особливостей колективу.

24. Забезпечити концертне виконання створеної обробки.

Підготовка і захист проєкту спрямовані на формування програмних компетентностей: інтегральних, загальних, та професійних, Освітньо-професійної програми другого рівня вищої освіти (магістерського), за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», галузі знань 02 Культура і мистецтво, від 27.06.2024р.

ФК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

ФК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проєкти по створенню інтерпретації музичних творів.

ФК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у диригентській діяльності.

ФК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності.

ПРН 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПРН 8. Здійснювати викладання диригування композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

РОЗДІЛ 1.

МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТВОРІВ

Твори які представлені в даному проєкті є важливими зразками української музичної спадщини, кожен із них має своє історичне значення.

Ці пісні з репертуару народного аматорського хору «Конар Лемківщини» с. Соборне Байковецької ТГ демонструють багатство та різноманітність української музичної традиції лемківського етнічного народного фольклору.

1. Гімн Лемківщини «Гори наши Карпати»

Мелодія пісні має урочистий характер, рухається переважно кроками та невеликими стрибками, що надає мелодії піднесеності та стійкості. Лінії мелодії органічно поєднуються з текстом, підкреслюючи ритмічні акценти та синкопи. Природність руху забезпечує легкість запам'ятовування та урочистість виконання. Голоси рухаються паралельно терціями що забезпечує синхронність і ансамблеву узгодженість, водночас зберігаючи прозорість і просторовість звучання.

Текст пісні зберігає лемківські діалектні форми: «Гори наши», «Кілко ви в нас вартате», «Наши діди-прадіди». Вимова природна, розмовна, без театралізації. Це забезпечує автентичність і національний колорит пісні.

Зміст пісні

Пісня є урочистим лемківським гімном, в якому висловлюється глибока любов до рідної землі та Карпатських гір. Кожен куплет підкреслює цінність природи та традицій, а також непорушну відданість батьківщині.

Перший куплет «Гори наши, гори наши, Гори наши Карпати...» висловлює гордість за рідні гори, підкреслює невимовну цінність Карпат, яку ніхто не зможе оцінити грошима чи забрати.

Другий куплет «Не даме Вас, не даме Вас За неякі дукати...» показує відданість своїй землі, готовність захищати її від будь-якої матеріальної спокуси чи загрози. Тут звучить ідея, що рідна земля дорожча за будь-які багатства.

Третій куплет «Гори наши Бескиди, Бо вас дати не казали Наши діди-прадіди...» Звертається до пам'яті предків, які передавали нащадкам цінність і

незламність рідної землі, та вказує на традиційний зв'язок поколінь, обов'язок зберігати землю.

Четвертий куплет «Лемковино твоїм сином Я остану до гробу...» висловлює особисту відданість рідному краю. Незважаючи на життєві труднощі та можливі розлуки («Хоц нас доля розлучила»), співаєць залишається вірним своїй Лемківщині, продовжує любити її та нести традиції.

2. лемк. нар. пісня «Нес мене, конику, нес»

Пісня написана у розмірі 6/8, з помітними маркатованими акцентами на словах, особливо на ключових - «нес», «дівчиноньку», що підкреслює ритмічну структуру та емоційний зміст.

Відкритий народний голос, що звучить гучно, але без надмірної форсованості. Тембральне поєднання голосів м'яке, прозоре, з легким народним відтінком. Мелодія підкреслює природність виконання і народну виразність.

Пісня описує романтичну поїздку дівчини на коні до гаю, де зустрічається з коханим.

Перший куплет - прохання коня нести її через ліс до гаю, де чекає кохана людина.

Другий та третій куплети - спостереження за природою («поточе водичка»), символічно поєднане з емоційними почуттями.

Четвертий куплет - обмін ніжними обіцянками та любовними зобов'язаннями, навіть незважаючи на труднощі.

П'ятий куплет - готовність віддати матеріальні речі заради зустрічі з коханим, «піти пішки» але бути поряд з милою.

Основна ідея пісні:

- любов та романтичні почуття;
- гармонія з природою;
- жіночий погляд на кохання та побутові турботи;
- легка градація емоцій через мінорні та мажорні рядки.

3. лемк. нар. пісня «*Мила моя*»

Мелодія пісні має жвавий, стрибкоподібний рух, що відповідає швидкому 2/4 розміру та жартівливому характеру. Основне багатоголосся базується на народній терції, що надає пісні ясності та веселості.

Пісня є жартівливою лемківською народною композицією, що передає гру слів і легкий гумор у стосунках між хлопцем і дівчиною.

Перший куплет – залицяльний діалог між хлопцем і дівчиною.

Другий і третій куплети - дівчина описує своє господарювання (корови, воли), додаючи гумористичні деталі.

Четвертий куплет - дівчина жартівливо підкреслює, що хто її любить, той повинен брати її до уваги, а хто ні - мусить залишити.

Основна ідея пісні:

- легкий гумор у народних стосунках;
- грайливість у спілкуванні між молоддю;
- демонстрація народного побуту і традицій через жартівливий текст;
- передача динаміки, швидкості та веселого настрою через ритм і мелодію.

4. лемк. нар. пісня «*Світит місяц*»

Мелодія має плавний, протяжний характер, з повільним темпом у розмірі ¾.

Перші дві фрази виконуються тихо, з легким хвилеподібним рухом.

На словах «Што там видиш любий Фалечнику» мелодія піднімається вгору нарощує динамічну напругу, що передає емоційне хвилювання героїв.

Виконання характеризується м'яким, ніжним тембром, що підкреслює емоційну глибину та драматургічність пісні.

Текст зберігає лемківські форми і фонетику: «ждава ня», «хоц би до старости», «милейший юж».

Часто використовується гармонія другого септакорду, затримкою звуків.

Пісня розповідає про прощання закоханих і відданість у стосунках.

Перший куплет - описує нічну сцену: місяць світить над горами, а закохані дивляться один одному в очі, розкриваючи почуття.

Другий куплет - чоловік повідомляє, що їде в Гамерику, і питає, чи буде його кохана чекати.

Відповідь дівчини - обіцянка чекати навіть до старості, прояв щирого кохання і відданості.

Програш - музична пауза, що підкреслює драматизм моменту.

Заключний куплет - бажання дівчини, щоб коханий повернувся, молитва і щире прохання до Бога, що підкреслює її любов і турботу.

Основна ідея пісні:

- відданість і терпіння у коханні;
- емоційна глибина стосунків;
- драматичний характер народної мелодії;
- тема прощання і надії на повернення коханого.

5. лемк. нар. пісня «Дам я яловицю»

Мелодія пісні має живий, рухливий характер, з ритмічними варіаціями, що підсилюють емоційну виразність.

Основні рухи мелодії - «крокові» і терцеві стрибки, що створюють легке, природне звучання.

Ритм пісні підкреслює характер народного співу, який легко запам'ятовується і сприймається. Мелодійна лінія чітко прослуховується, а ансамбль голосів не перекриває основного мотиву. Це сприяє легкому розумінню тексту та музичної форми. Такий стиль підкреслює народну простоту і щирість емоцій, не відволікаючи увагу на зайві вокальні ефекти. Текст зберігає архетипічні народні форми: «*Жеби моя доня...*», «*Наша Анничка...*», «*Янічку...*» - що створює автентичний колорит і народну виразність.

Пісня «Дам я яловицю» — це народний твір про прояви кохання, залицяння і навіть легку жартівливу угоду.

Перший рядок «*Дам я яловицю і цілого коня...*» — це символічна обіцянка матеріальних благ, яку дає закохана дівчина за увагу чи прихильність коханого.

Приспів: «*Розмарія, як лелія... Наша Анничка...*» - порівняння красуні з квіткою символізує красу і бажаність героїні, яка готова віддати серце обранцю.

Середні куплети - зображують емоційне напруження і біль, що виникає в коханні: дівчина визнає, що наробила болю своєму Янічкові.

Останні рядки - звернення до Янічка з питанням, чи візьме він її «повіч на віру», тобто чи буде з нею до старості.

Основна ідея пісні - це народна історія про красу, кохання, обіцянки і переживання, у якій поєднано прості життєві образи і глибокі емоції, передані через мелодійний народний спів.

6. лемк. нар. пісня «Ай, доле моя, доле»

Мелодія має помірний темп у розмірі 4/4, з легким кроковим рухом та невеликими стрибками у терціях.

Характер мелодії створює відчуття веселого або піднесеного співу, але емоційне наповнення тексту контрастує з музикою, створюючи трагічно-іронічний ефект.

Мелодія містить певну піднесеність і драматургічність, що підкреслює народну манеру вираження гіркої смутку через легку музичну форму. Кожний рядок добре виділений, підкреслюючи контраст між музикою та трагічним змістом.

Текст зберігає лемківські діалектні особливості: «ся», «тя», «шуга», «убили бандурика».

Ансамбль підтримує динаміку та ритмічну стабільність, особливо під час повторюваних фраз і програшів, що дозволяє передати іронічну драматургію пісні.

Пісня виражає трагічні почуття через народну іронію і легку музичну форму.

Перший куплет - розпач і здивування героя («Ай, доле моя, де ти діла?»), відчуття втрати чи несправедливості, представлені через образи води і риби.

Другий і третій куплети - оповідання про трагічні події, що сталися «понад полем», убитого бандурика і біль серця.

Четвертий куплет - опис фізичної шкоди і втрат, які підкреслюють драматичний характер історії.

Основна ідея пісні:

- передача тяжких емоцій і туги через контраст між веселою мелодією та трагічним змістом;
- народна іронія як спосіб вираження переживань і невдоволення долею;
- емоційна насиченість через терційну гармонію і виразні вокальні інтонації;
- характерний для лемківського народу контраст між музикою і змістом, що створює драматургічний ефект.

Пісня виражає трагічні почуття через народну іронію і легку музичну форму.

7. лемк. нар. пісня «А з гори, гори»

Природний рух мелодії.

Пісня написана у розмірі 4/4, темп помірний.

Починається з нижнього регістру, що надає відчуття спокою і підготовки до події.

На словах «Встань, встань» використовується великий акцент і маркато, що підкреслює значимість дії та тексту.

Наступні рядки виконуються витончено, плавно, мелодія піднімається і утворює гарні народні терції, що створює яскраве звучання.

Тембральне поєднання підкреслює народний колорит, витонченість і ясність звучання.

Текст зберігає лемківські діалектні форми: «сідай», «лем», «што то за дівчина».

Вимова природна і щира, що підкреслює народний характер пісні.

Мелодія дуже стійка і впевнена, що відчувається у чіткій ритмічній структурі та синхронності голосів, Пісня розповідає про події з життя дівчини, яка відправляється в чужі країни.

Перший куплет - опис дівчини, яка виходить на вершину гори, зустрічає коней і підготовляється до подорожі.

Другий куплет - дівчина вагається, не може одразу встати, виконати наказ матері, але показує свою слухняність і турботу про коней.

Третій куплет - мама заохочує сісти на коня, дівчина відправляється в чужі країни, бачить красу місць і звичаї.

Четвертий куплет - мешканці села плачуть через від'їзд єдиної дівчини, підкреслюючи її важливість і унікальність.

Основна ідея пісні:

- передача емоційної напруги та переживань через народну мелодію;
- контраст між живою музикою та драматичним змістом подій;
- характерне для лемківського фольклору поєднання яскравої терцевої гармонії і народного виразу емоцій;
- демонстрація традиційного побуту та турботи про сім'ю і коней.

8. лемк. нар. пісня «Урвалася струна»

Природний рух мелодії.

Мелодія має швидкий, веселий темп, характерний для обрядових весільних пісень. Рух мелодії стрибкоподібний, що підкреслює жартівливий і урочистий характер пісні.

Легкі «підйоми» та «спуски» мелодії створюють відчуття руху та енергії, що відповідає танцювальному настрою.

Голоси звучать відкрито і голосно, але з м'якістю, що підкреслює народний колорит. Тембральне поєднання легке, життєрадісне, добре передає атмосферу весілля і веселощів.

Прозорість звучання дозволяє слухачеві відчувати гумор, веселість та урочистість пісні, навіть при швидкому темпі.

Текст зберігає лемківські форми: «тота дівка», «подме гайом», «крочком».

Вимова природна, підкреслює народність і веселий характер пісні.

Пісня є жартівливою весільною обрядовою композицією, що передає радість, надію та веселощі під час обряду.

Перший куплет – «урвалася струна», що символізує веселий випадок, і увага до найкращої дівки.

Приспів - веселі дії коней і закоханих, легка гра словами, створює танцювальний настрій.

Другий куплет - дівчата зв'язують струну, підкреслюючи участь веселошак.

Третій куплет - опис весільного дійства, випровадження молодят і родинні радощі.

Основна ідея пісні:

- веселощі, грайливість і гумор обрядових пісень;
- радість весілля та народного свята,
- проста і ясна гармонія, яка створює настрій надії та святкового піднесення.

9. Коляда «Уставай же, брате»

Мелодія змінного розміру (3/4, 4/4, 2/4), що додає ритмічної гнучкості та урочистості.

Рух мелодії плавний, протяжний, з терцевими переходами, що створює відчуття мелодійного переливу.

Останній куплет закінчується на адлібітум (довільно), з ферматою на мажорному акорді, що додає кульмінаційної урочистості та надії.

Незважаючи на мінорний лад, закінчення в мажорі (пікардійська терція) створює світлий і піднесений фінал.

Голоси звучать відкрито, природно і врівноважено, без форсованості.

Темброва палітра підкреслює урочистість і святковість коляди, водночас створюючи відчуття спокою і піднесеності. Голоси добре виділені, навіть при змінному розмірі і складних терцевих пасажах.

Коляда закликає «братів і родину прокидатися і співати коляду», передаючи радість і надію.

Текст «Хай засяє наша доля, як яснее сонце» символізує надію на краще, на закінчення труднощів і війни, на щасливе і мирне життя. Пісня наголошує на єдності громади і важливості збереження традицій, підкреслює святковий і піднесений характер обрядової музики.

Основна ідея коляди:

- передача надії і святкового піднесення;
- збереження народних традицій і обрядів.

РОЗДІЛ 2.

РЕЖИСЕРСЬКІ АСПЕКТИ ПОСТАНОВКИ МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ

Лемківська хорова пісня є важливою складовою традиційної музичної культури України, яка поєднує у собі фольклорні витоки, духовно-світоглядні уявлення та історичну пам'ять лемківського етносу.

У межах магістерського проєкту режисерська концепція спрямована на сценічне осмислення лемківської хорової пісні як феномена національної культурної спадщини та засобу художньої комунікації з сучасним слухачем.

Ідейно-художній задум ґрунтується на принципі синтезу музичного, словесного й сценічного мистецтв, що дозволяє розкрити багатогранність змісту лемківських пісень, їхню обрядову, ліричну та історичну семантику. Центральною ідеєю проєкту є відтворення процесу трансформації народної пісні з побутового середовища у концертно-сценічну форму без втрати автентичної сутності.

Ідейно-художній задум

Лемківська хорова пісня постає не лише як музичний жанр, а як живий носій історичної пам'яті, духовності та національної ідентичності українців-лемків. Режисерська концепція ґрунтується на поєднанні:

- автентичного фольклорного матеріалу;
- академічної хорової інтерпретації;
- сценічної образності та символізму;
- елементів драматургії, пластики й слова.

Ключова ідея: показати шлях лемківської пісні — від побутового співу до сценічного втілення як культурної спадщини України.

Драматургія концертної постановки. Структурна побудова

Проєкт вибудовується за принципом наскрізної драматургії, де кожен номер є частиною цілісного художнього наративу:

1. Пролог

- звуковий пейзаж Карпат;
- читання поетичного тексту лемківською говіркою.

2. Основна частина

Тематичні блоки:

- обрядово-календарні пісні;
- ліричні та родинно-побутові;
- історичні та рекрутські;
- духовні.

3. Кульмінація

- узагальнений образ втрати, вигнання, пам'яті;
- драматично насичений хоровий цикл.

4. Епілог

- світлий фінал як символ збереження традиції;
- об'єднання сцени і залу.

Сценографія

- мінімалістична, символічна;
- використання: дерев'яних конструкцій, рушників, елементів лемківського побуту, відеопроєкцій (гори, хати).

Хор - колективний персонаж

Режисер розглядає хор не лише як вокальний ансамбль, а як дійову особу:

- важлива усвідомлена міміка, погляд, внутрішній стан;
- природна, стримана сценічна пластика.

Поєднання хорового співу з інструментальними тембрами музичних інструментів поглиблює образну сферу творів та підсилює їхній етнокультурний зміст.

Взаємодія з диригентом

- диригент — не лише музичний керівник, а співтворець сценічної дії;
- включення диригента у драматургію (вхід, жест, пауза, соло).

Музично-виразові засоби у режисурі

- контраст темпів і динаміки;
- чергування акапельного звучання з інструментальним супроводом;
- використання тиші як драматургічного прийому;
- діалог між сольним голосом і хором.

Костюм і колір як режисерський інструмент

- стилізований лемківський стрій;
- стримана кольорова гама (білий, коричневий, чорний, червоний).

Сценічний костюм у магістерському проєкті розглядається як важливий режисерський засіб. Стилізований лемківський одяг із домінуванням стриманої кольорової гами сприяє створенню цілісного візуального образу та підкреслює зв'язок із традиційною культурою.

Слово і поезія в режисерській структурі

- використання лемківської поезії як зв'язкового тексту;
- поєднання співу й декламації;
- слово - не коментар, а емоційний код сцени.

Виховний і культурно-просвітницький аспект

Режисерський проєкт виконує:

- культуроохоронну функцію;
- формує історичну пам'ять;
- сприяє осмисленню лемківської пісні як частини загальноукраїнської ідентичності.

Узагальнення

Режисерські аспекти проєкту «Лемківська хорова пісня як унікальна спадщина української музичної культури» полягають у синтезі музики, слова, простору і символу, де хор стає голосом народу, а сцена - простором пам'яті й духовного відродження.

Диригент виступає як центральна фігура, що поєднує музичну та режисерську складові постановки. Його жести, темпоритміка та сценічна поведінка сприяють цілісності сприйняття проєкту.

Режисерське осмислення лемківської хорової пісні у межах магістерського проєкту має не лише мистецьке, а й науково-педагогічне значення. Воно сприяє актуалізації традиційного музичного матеріалу, формуванню національної свідомості та розвитку сучасної хорової культури України.

ВИСНОВКИ

У ході виконання творчого проєкту було підтверджено, що лемківська хорова пісня є унікальним явищем української музичної культури, яке поєднує архаїчні та регіонально своєрідні риси. Дослідження інтонаційних, ладових і ритмічних особливостей лемківського мелосу дозволило виявити ключові елементи, необхідні для автентичного відтворення стилю у хоровій інтерпретації.

Проєкт сприяв глибшому осмисленню лемківської пісенної традиції та її потенціалу в сучасній сценічній практиці. Створені хорові обробки або інтерпретації демонструють можливість органічного поєднання народної автентики з академічним хоровим звучанням, зберігаючи природну виразність мелодій та їхній емоційний зміст.

Реалізація творчого проєкту підтвердила, що лемківська пісня має значний художній ресурс і може успішно інтегруватися у сучасний хоровий репертуар, виконуючи водночас важливу культурну місію — збереження та популяризацію регіональної нематеріальної спадщини українського народу.

Таким чином, поставлені завдання виконано, а мета проєкту досягнута.

У ході реалізації творчого проєкту «Лемківська хорова пісня як унікальна спадщина української музичної культури» було досягнуто поставленої мети - здійснено музично-виконавське втілення автентичних лемківських пісень у творчій співпраці з народним самодіяльним хором «Конар Лемківщини» села Соборне.

Проведене дослідження підтвердило, що лемківська пісенність вирізняється оригінальністю мелодики, модальними ладовими моделями, підголосковою фактурою, діалектною текстовою стихією та м'якими тембрами народного голосоведення. Ці ознаки становлять унікальний культурний пласт, важливий для української національної ідентичності.

Практична частина засвідчила, що автентичні лемківські мелодії органічно адаптуються до хорового виконання. Завдяки ретельному добору матеріалу,

створенню обробки та систематичній репетиційній роботі хор «Конар Лемківщини» зумів художньо переконливо відтворити регіональні особливості традиції. Виконавський результат підтвердив високий творчий потенціал колективу.

Проект сприяв:

- популяризації лемківської культури в громаді;
- збагаченню репертуару хору якісними автентичними творами;
- підвищенню професійного рівня учасників через роботу з нетиповим матеріалом;
- зміцненню культурної спадкоємності та осмисленню власного етнокультурного коріння.

Отож, підсумовуючи вищезазначене, можемо стверджувати, що виконана робота має як художньо-виконавське, так і культурно-освітнє значення, а створений науково-методичний матеріал, може бути використаний у концертній практиці самодіяльних (аматорських) та навчальних хорових колективах, на мистецько-фольклорних фестивалях і в навчально-методичній діяльності мистецьких закладів.

Народний аматорський хор «Конар Лемківщини» с. Соборне - колектив, що бере участь у святкуваннях, фестивалях лемківської культури та є важливим фундатором зберігання та популяризації краєвих, локальних, автентичних традицій.

Саме його діяльність та мистецький репертуар, стали основою практичної частини роботи: здійснено репетиції, вокально-методичні вправи та концертне виконання лемківських пісень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонович Д. М. Українська музика. Історичний нарис. - Київ: Музична Україна, 1999.
2. Архів лемківських записів (lemko.org).
3. Архів лемківського культурного товариства (materiały folklorystyczne). – Жешув, 2015.
4. Байко М. (Упоряд.). (2005). Антологія лемківської пісні.
5. Бенч О. Фольклоризм у хоровому виконавстві на Україні у 70-80-ті роки ХХ сторіччя / О. Бенч // Українське музикознавство (респуб. Між-від. наук.-метод. збірник)/ [ред. кол.: Котляревський І.А. (гол.) та ін.]. - К., 1987. - Вип. 22. - С. 31-37.
6. Вахнянин С. Народні пісні Лемківщини. - Львів: Інститут народознавства НАН України, 2004.
7. Гарасим С. Фольклор Лемків: дослідження та матеріали. - Львів, 2008.
8. Гордійчук М. М. Фольклор українців Карпат: музична традиція. - Ужгород: Карпати, 2012.
9. Гординський Я. Народні пісні Лемківщини. - Львів: Вид-во АН УРСР, 1958.
10. Гошовський В. Український музичний фольклор. - Київ: Музична Україна, 1980.
11. Гошко Ю. Лемківщина: історія, культура, традиції. - Львів, 1999.
12. Гошко Т. Музичний фольклор західних українців. - Тернопіль, 2007.
13. Грица С. Фольклор і традиції музичної культури Карпат. - Київ: Наукова думка, 1989.
14. Дей О. І. Лемківські народні пісні. - Київ: Наукова думка, 1979.
15. Дмитренко М. Українська етномузикологія ХХ століття. – Київ, 2018.

16. Дутчак В. Фольклор Карпатського регіону: стильові особливості. — Івано-Франківськ, 2011.
17. Електронна бібліотека української фольклористики (folklore-archive.org).
18. Жеплинський Б. Лемківські пісні в історико-культурному контексті. - Львів, 2001.
19. Записи польових експедицій Лемківського осередку (Соборне, 2020 - 2024).
20. Кирдан Б., Омеляненко В. Українські народні пісні та їх виконавство. - Київ: Мистецтво, 1985.
21. Кирдан Б., Омельченко А. Народнопісенна творчість українців. - Київ: Вища школа, 1989.
- 22.
23. Колесса Ф. Мелодії українських народних дум і пісень. — Львів, 1929—1935.
24. Колесса Ф. Мелодії українських народних дум і пісень. - К.: Музична Україна, 1970.
25. Колесса Ф. Ритміка українського фольклору. - Львів: ЛНУ, 2000.
26. Красовський І., Солинко Д. Хто ми, лемки...? - Львів: Ред.- вид. відділ обласного управління по пресі, 1991. - 48 с.
27. Кушлик І. Лемківський співовий стиль: вокальні особливості. - Дрогобич, 2014.
28. Левицький М. Українська народна пісня та її регіональні особливості. - Львів: Світ, 2004.
29. Лиса К. Академічний хор і народне багатоголосся: проблеми інтерпретації. - Львів: НАМУ, 2016
30. Лозинський І. Музична культура Лемківщини: історія та сучасність. - Перемишль: Лемківське культурне товариство, 2017.
31. Мацієвський І. Етномузикологія: теорія, методологія, практика. - Львів: Сполом, 2011.

32. Мушинка М. Лемківська фольклорна антологія. - Пряшів, 1990.
33. Назаренко В. Українські регіональні співові традиції. - Київ: Мистецтво, 2009.
34. Нові записи польових експедицій Лемківського осередку с. Соборне (2020 - 2024).
35. Олексюк О. Українська народнопісенна традиція: генезис і типологія. - Київ: Музична Україна, 2013.
36. Ороновський А., Місько Г. Лемківська пісня як відображення національної ідентичності та джерело хорового мистецтва. // № 2 (2025): Мистецтвознавство: традиції та інновації Art Science: Traditions and Innovations. Issue 2, 2025
37. Пастух М. Східнокарпатський мелос: історія і сучасність. - Ужгород, 2010.
38. Пашків М. Лемківська пісенна традиція у сучасних хорових обробках. - Львів: Український католицький університет, 2020.
39. Пашницька О. Карпатська пісенність: ладові й інтонаційні моделі. - Івано-Франківськ, 2012.
40. Світличний А. Хорова культура України. - Київ: Музична Україна, 2000.
41. Сокіл Г. Народне багатоголосся українців: традиції та сучасність. - Львів: ЛНМА ім. Лисенка, 2015.
42. Сопілка І. Традиції народного звукотворення Карпат. - Івано-Франківськ, 2017
43. Фільц Б. Народнопісенні джерела української хорової музики. - Львів: БаК, 1998.
44. Хай М. Український фольклор: жанри, стилі, традиції. - Київ: Либідь, 2006.
45. Цепенда І. Лемківщина: етнокультурний портрет регіону. - Ужгород: Гражда, 2018.

46. Шевчук О. Регіональні особливості українського народного співу. - Київ: Музична Україна, 2008.
47. Шевчук Л. Теорія українського народного багатоголосся. - Київ: КНУКІМ, 2012.
48. Юркевич М. Юркевич М. Хорова обробка фольклору: методика і практика. - Київ: НМАУ ім. П. Чайковського, 2015. - Київ: НМАУ ім. П. Чайковського, 2015.

ДОДАТКИ

Афіша магістерського концерту

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ

Магістерський концерт

“ЛЕМКОВИНО КРАЮ РІДНИЙ”

*ВІТАЛІЯ АНДРУСИШИНА***14 ГРУДНЯ 2025 16:00***БУДИНОК КУЛЬТУРИ С. БАЙКІВЦІ*

Народний аматорський хор **“Конар Лемківщини”**
Комунального закладу “БК с. Соборне”

Хормейстер – Віталій Андрусишин
Концертмейстер – Петро Пісяк
Ведуча – Ілона Артимович

Мистецький та науковий керівник:
професор, заслужений діяч
мистецтв України
Анатолій Ороновський

ДОДАТОК Б

Програма магістерського концерту

ПРОГРАМА МАГІСТЕРСЬКОГО КОНЦЕРТУ

“ЛЕМКОВИНО КРАЮ РІДНИЙ”

-
1. Гімн Лемківщини “Гори наши Карпати”
  2. лемк. нар. пісня “Нес мене, конику нес”
  3. лемк. нар. пісня “Мила моя”
  4. лемк. нар. пісня “Світит місяць”
  5. лемк. нар. пісня “Дам я яловицю”
  6. лемк. нар. пісня, аранж. В. Андрусишина “Ай, доле моя, доле”
  7. лемк. нар. пісня, аранж. В. Андрусишина “А з гори, гори”
  8. лемк. нар. пісня, аранж. В. Андрусишина “Урвалася струна”
  9. колядка, аранж. В. Андрусишина “Уставай же брате”

Солісти:

Софія Конет

Віталій Андрусишин

Інструментальний супровід:

Скрипка - Анастасія Шілінговська

Кларнет - Богдан Грушецький

Флейта - Тоня Мазурович

Акордеон - Петро Пісяк

Бас гітара - Ігор Пісяк

Бубен - Анатолій Боднарчук

ДОДАТОК В**СЦЕНАРІЙ****магістерського концерту****народного аматорського Лемківського хору «Конар Лемківщини»****«ЛЕМКОВИНО КРАЮ РІДНИЙ»,****художній керівник та диригент Віталій Андрусишин****Диктор (за сценою)****АЛГОРИТМ ДІЙ ПІД ЧАС СИГНАЛУ «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»**

1. У разі звучання сигналу «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» всім присутнім: гостям і учасникам заходу, необхідно пройти в укриття, що знаходиться в підвальному приміщенні Будинку культури.

ВЕДУЧА:

Нині ми з особливим болем згадуємо трагічні події минулого, бо і в наші дні мільйони українських людей переживають трагедію депортації. Країна-агресор, що розв'язала і веде в Україні безчесну війну, руйнує цілі міста і примусово висилає з рідних розбомблених осель тисячі мирних мешканців, переважно жінок і дітей, до далеких північних рубежів рф.

Сьогодні, коли проти нашої держави ведеться неоголошена війна, а на сході країни гинуть кращі сини і дочки українського народу, ми віримо, що пройде лихоліття, герої повернуться до мирного життя.

Повернуться та не всі...

(Хвилина мовчання)

Оголошення Магістерського концерту

Представлення членів екзаменаційної комісії

Частина І. З'єднання з корінням та любов до рідної землі

Урочисте відкриття.

ВЕДУЧА:

Добрі вечір, файні люде, шанована Байковецька громада! Здорові будьте, хто нині прийшов послухати нашу правдиву, чисту лемківську бесіду!

Днесь ми маме велику радість - наш концерт народного аматорського Лемківського Хору «Конар Лемківщини», художній керівник та диригент Віталій Андрусишин!....

...Ми береме вас на мандрівку через поточі, через ліси, через ті ґруні, де наші діди-прадіди жили і нашу пісню співали. Кожна співаночка тут - то душа Лемковини!

Зачинаме з гімну, з того, що найдорожче у світі — з наших Карпат!

ВІРШ: Наши ґруні, Бескиди сиві, Не даме вас за дукати в час, Бо діди-прадіди нас учили, Лемковина - то файний наш спас!

НОМЕР 1. Гімн Лемківщини «Гори наши, гори наши»

Частина II. Лірична подорож: Кохання та доля (Романтичний блок)

НОМЕР 2. лемк. нар. пісня «Нес мене, конику, нес»

ВЕДУЧА:

Велич гір ми відчули у кожному звуці. Але Лемківщина - це не тільки велич, це і тихий шепіт кохання. Шлях до серця, як шлях через Карпати, буває тернистий, але завжди вартий зусиль...

Ай, гарно! Але не лем про гори співаємо. Співаємо про любовь! Чом би не співати? Коли файний хлопець їде до своєї дівки, то і коник йому помагає.

Конику, лети понад поточе, Крізь зелений ліс до гаю, Бо там дівчинонька на мене чекає!

(Виконання пісні)

НОМЕР 3. лемк. нар. пісня «Мила моя»

ВЕДУЧА:

Але ж яке кохання без залицяння, жарту та хитрощів? На Лемківщині хлопці та дівки вміли не лише тужити, а й добряче кепкувати одне з одного.

Ай, молоде життя без гумору — то не життя! Лемківські дівки завжди мали в голові файненький жарт. Хочеш знати, де була дівчина?

(Виконання пісні)

Частина III. Туга, Надія (Драматичний блок)

НОМЕР 4. лемк. нар. пісня «Світит місяц»

ВЕДУЧА:

Від жартів переходимо до однієї з найглибших тем лемківського фольклору - теми розлуки та еміграції. Скільки сліз пролилося під світлом місяця над горами, коли чоловіки вирушали в Гамерику, шукаючи кращої долі, лишаючи вдома своїх миленьких.

ВІРШ: Світит місяц над горами-горами, Їдеш, милий, в далеку Гамерику.
Буду ждати тебе хоч до старості, Хоч серце вмере з милости великої.

(Виконання пісні)

НОМЕР 5. лемк. нар. пісня «Дам я яловицю»

ВЕДУЧА:

Любость таке сильне, що за нього віддаш і яловицю, і цілого коня! Лем би моя доня не сиділа дома! Наша Анничка, як лелія, цвіте, і вона мусит вибрати собі Янічка!

За твою красу, Анничко-леліє, Віддам яловицю і цілого коня. Лиш повіч мені на віру, серденько, Чи будеш любити до останнього дня?

(Виконання пісні)

Завіса Куліси...

КОНКУРС

ВЕДУЧА:

А тепер кусячок одпочнеме од наших танців і співанок і проведеме конкурс на знання лемківської мови. Не будеме бардз строги, лем просиме вшитких до нас кусячок си з нами побавити. Вам будеме гадати слово по лемківськи а ви нам буде одповідати по українськи, або ми гадаме українське, а ви гадате лемківське.

Самого активного нагородиме!

По лемківськи , а по українськи

1. Моремуха ----- мухомор,
2. Бальон ----- м'яч ,
3. Різанка ----- макарони,
4. Коприва ----- кропива,
5. Фізоля ----- фасоля,
6. Курято, квоча ----- курчата,
7. Хижа ----- хата,
8. Лижка ----- ложка,
9. Маціцький ---- маленький,
10. Пструги ----- риба,
11. Патички ----- сірники,
12. Убраня ----- одяг,
13. Босорка ----- чарівниця,
14. Перфектні ----- гарно, чудово,
15. Багнітки ----- гілочки з верби з весняними бруньками,
16. Льос ----- доля,
17. Пенцак ----- перловка,
18. Копер ----- кріп,
19. Гігацки ----- ягоди агрусу,
20. Отцовизна ----- батьківщина

По українськи, а по лемківськи:

1. Прикрашати ----- маїти,
2. Священник ----- єгомосць ,
3. Ходімо ----- подме,
4. Гроші ----- пінязі,
5. Загубити ----- стратити,
6. Веснувати ----- ярувати,
7. Побачити ----- гвидити,
8. Яєшня, яшниця ----- кувалда,
9. Чорниця ----- яфира,
10. Печиво ----- цястко,
11. Капці шкіряні ----- керпці,
12. Диван, канапа ----- бамбетель,
13. Господар, господиня - ----- газда, газдиня,
14. Вогонь ----- оген,
15. Дрова ----- дырва,
16. Азарт ----- запал,
17. Спортивний ----- руханковий,
18. Дурень абсолютний ----- бортак окрутєчний,
19. Пень ----- кряк,
20. Півень ----- когут.

Лемківски загадки:

1. Ходит Марушка во сто кожушках. (Курка)
2. Хто перший встає, ден сповіщає. (Когут)
3. Біле, як міх, на воді, як сніг, лопатами ходит, рогом землю скородит. (Качка)
4. Зверха – дві шаблі, вдоли – два щаблі, на хижи ночує, за морьом зимує. (Боцан)
5. Як місяц світит, веселит діти. (Соловій)

6. Спереду –шильце, зозаду –вильце, під стріхом жиє і гніздо
виє. (Ластівка).
7. Вночі полює, в ден очі стулює. (Сова)
8. Хижка меду з дзюрком спереду. (Вулик)
9. Дрібни пацюрки, приде місяц –не позберат , приде сонце -
позберат. (Роса)
10. Синій кожушок, а на нім срібний горішок. (Небо і зірка)
11. Злотий пішов, срібний прийшов. (Сонце і Місяц)
12. Йде по воді- не хлюпоче, йде по лісі – не тріскаче. (Промін).
13. Чорна корова білого бика зборола. (Ніч і ден)
14. Югас рогатий пасе вівці космати (Місяц і зірки)
15. Што тихо приходить, а з шумом одходить. (Сніг)
16. Свекор приходив, мости позводив, невістка прийшла
– мости рознесла. (Мороз і яр)
17. Старий дырва глече, былый яйця мече. (Грім)
18. Сиви воли вкрили поле. (Тумани)
19. Серед синього озерця блищит срібне відерце. (Місяц)
20. Два брати Кіндрати
Лем без пліт сой сідят,
Обидва окати,
Але ся не видят. (Очи)
21. Стоїт князь сой при дорозі
На зеленій пружній нозі,
В золотім капелюшаті,
Ма в нім смачних моц зерняток. (Сонячник)
22. Де лем не лізе, хижу на собі везе. (Слимак)

Куліса відкривається

ФІЛЬМ (світло)

Вихід хору на сцену

НОМЕР 6. лемк. нар. пісня, аранж. В. Андрусишина «*Ай, доле моя, доле*»

ВЕДУЧА:

Іноді життя скрутне і доля втікат од нас.

Чом так є? Де ся, доле, діла?

Лемки завжди вміли про тяжке співати на веселу ноту - то лемківська іронія!

Нехай **рибка** їст долю, а ми будеме співати!

ВІРШ: Ай, доле моя, де ти ся діла, Чи тя вода примулила, ци **рибка** з'їла?
Серце болить за **бандуриком** убитим, Туга лягла **білявиною** прибита.

Слухайте пісню-контраст про **бандурика** і **білявину**: «Ай доле моя».

(Виконання пісні)

Частина IV. Весілля, свято та Світла Надія

НОМЕР 7. лемк. нар. пісня, аранж. В. Андрусишина «*А з гори, гори*»

ВЕДУЧА:

Це пісня про вибір, про початок нового життя, про від'їзд з рідної хати.
Єдиначка збирається в дорогу, щоб побачити **красні обичаї** у **мальованім дворі**. І хоча **люди плакали** за нею, це сльози радості, бо починається нова, щаслива **живиця**!

Та як би не було тяжко, життя продовжується! Приходить час сватання, час весілля, час, коли **мазури** їдуть по **єдиначку**, а вся громада радіє.

ВІРШ: Мазури з гори їдуть у світ широкий, Сідай, **єдиначко**, на **коня** хутко.
Бо там **красні обичаї** й двори мальовані, але **люди плачут** — серця згорьовані.

Для вас — динамічна і життєствердна лемківська народна пісня «А з гори гори»!

(Виконання пісні)

НОМЕР 8. лемк. нар. пісня, аранж. В. Андрусишина «*Урвалася струна*»

ВЕДУЧА:

Тото пісня про новий початок! Про красні обичаї і мальований двір, де чекат щастя. Хоч люде плачут за єдиною, але то сльози радости! Встань, дівчино, і дай коням води! Вперед!

Ай, весілля, весілля! На весіллю люде танцюют, а струна мусит урватися! Бо найкраща дівка віддалася! А ми гуляйме! Гей крочком, крочком коню! То файна радість!

ВІРШ: Гей крайом, крайом, коник наш скаче, Урвалася струна, найліпше гула! Видалася файніша дівка, яка ж то радість! На здоров'ячко молодята, щоб любов жила!

(Виконання пісні)

V. ФІНАЛ. Піднесення Духу (Коляда)

НОМЕР 9. Коляда, аранж. В. Андрусишина «*Уставай же, брате*»

ВЕДУЧА:

Дорогі друзі! Ми почули історії про дубов до рідного краю, кохання, розлуку, жарти та вірність. Але щоразу, коли наставали важкі часи, лемки зверталися до найголовнішого — до світла, до надії, до Бога.

Ми завершуємо наш концерт піснею, яка завжди дарує віру і вселяє силу, піснею, що закликає до єдності, до світлого майбутнього. Вона символізує закінчення темряви і початок білої днини.

Нехай ця **українська коляда** прозвучить як заклик: прокидайся, брате, бо наша доля **засяє, як яснеє сонце!** Нехай вона наповнить наші серця любов'ю до традицій і вірою в нашу спільну перемогу.

Файні наші люде! Ми мусиме закінчити надією і світлом! Лемки завжди світили свічки у темноті. І таке світло — то наша коляда.

ВІРШ: Уставай же, брате, бо вже біла днина, Прийшла до нас дивная новина. Засвіти, ойно, свічку надію, Хай наша доля, як сонце, засяє!

Уставай же, брате, бо вже біла днина! Нехай наша доля засяє, як яснеє сонце! Тота коляда кличе нас до єдності, до віри, до миру! Співайме її разом!

Діти – вінчування

колядка, аранж. В.Андрусишина «Уставай же, брате»

(Виконання колядки)

Подяка та Закриття

(Вихід ведучого після фінальної пісні, коли артисти збирають оплески)

ВЕДУЧИЙ: Щира подяка кожному з вас, дорогі друзі, за тепло ваших оплесків та відкриті серця!

Дякуємо неперевершеному **народному аматорському Лемківському хору «Конар Лемківщини»** та художньому керівнику і диригенту - **Віталію Андрусишину** за цю емоційну подорож.

Нехай лемківська пісня завжди живе в наших душах!

Щасти вам, любові, міцного здоров'я та **найліпшої долі!**

До нових зустрічей!

ДОДАТОК Г

**Світлина колективу
«Конор Лемківщини» з мистецько-творчих
тематичних заходів**

ДОДАТОК І

Участь у XVIII Всеукраїнська студентська наукова конференція

«Культурно-мистецькі процеси в Україні у контексті європейського наукового простору» 29-30 квітня 2025 року, Львів-2025р.

ДОДАТОК Д

Участь у всеукраїнській науково-практичній конференції студентів та аспірантів, ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, Факультет мистецтв,
29-30.05.2025р.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ І.П.КОТЛЯРЕВСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ С.ВОРОБКЕВИЧА

СЕРТИФІКАТ

№ **НКМВ-737/2025** ЗАСВІДЧУЄ, ЩО

АНДРУСИШИН ВІТАЛІЙ

взяв (ла) участь у роботі Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів
«УКРАЇНСЬКЕ ТА СВІТОВЕ МИСТЕЦТВО: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ»
29-30 ТРАВНЯ 2025 РОКУ
Кількість годин: 12 (0,4 ЄКТС)

Проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва
ТНПУ ім.В.Гнатюка

Ірина ЗАДОРЖНА

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ І.П.КОТЛЯРЕВСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ С.ВОРОБКЕВИЧА

ПРОГРАМА

**ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ ТА АСПІРАНТІВ**

**«УКРАЇНСЬКЕ ТА СВІТОВЕ МИСТЕЦТВО:
ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ»**

ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ
ТНПУ ІМ.В.ГНАТЮКА

29-30 ТРАВНЯ 2025 РОКУ

ТЕРНОПІЛЬ

student.conference05.2023@gmail.com

ДОДАТОК Е

КЗВО Київської обласної ради
«Академія мистецтв імені Павла Чубинського»
Всеукраїнська науково-практична конференція: «Професійна мистецька
освіта: науково-методичні аспекти»
26-27 лютого 2025 рік

Напрямок 6. Мистецькі технології в контексті сучасної освіти

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ "АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО"			
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ ІМЕНІ П.І. ЧАЙКОВСЬКОГО (КАФЕДРА КАМЕРНОГО АНСАМБЛЮ) УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА (ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ АНАТОЛІЯ АВДІЄВСЬКОГО) ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА (ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ) ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО (ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ І ХУДОЖНЬО-ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ) КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ОГІСНКА (КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА) РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (КАФЕДРА ІВЕНТ-ІНДУСТРІЙ, КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА МУЗЕЄЗНАВСТВА) НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА (ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ, ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ І МИСТЕЦТВ) ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР «ПЕЧЕРСЬК ПАЛАЦ»			
СЕРТИФІКАТ ЦЕЙ СЕРТИФІКАТ ПІДТВЕРДЖУЄ, ЩО Андрусишин Віталій взяв/взяла участь у V Всеукраїнській науково-практичній конференції "Професійна мистецька освіта: науково-методичні аспекти" (кількість годин - 20 годин)			
	РЕКТОР АКАДЕМІЇ 26-27 лютого 2025 року м. Київ, Україна		 ВАСИЛЬ РОМАНЧИШИН

ДОДАТОК Є

Участь у I - Регіональній науково-практичній конференції молодих вчених з нагоди
85-ти річчя Чортківського гуманітарно-педагогічного фахового коледжу
ім. Олександра Барвінського
20.05.2025р.

Міністерство освіти і науки України
Чортківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
імені Олександра Барвінського

ПРОГРАМА

I Регіональної науково-практичної конференції
з нагоди 85-річчя
Чортківського гуманітарно-педагогічного фахового коледжу
імені Олександра Барвінського

*«Сучасний освітній простір:
актуальні питання теорії та практики»*

20 травня 2025 року, м.Чортків

Чортківський гуманітарно-педагогічний
фаховий коледж імені Олександра Барвінського

Сертифікат

засвідчує, що

Віталій Андрусишин

взяв участь

у I Регіональній науково-практичній конференції

з нагоди 85-річчя

Чортківського гуманітарно-педагогічного
фахового коледжу імені Олександра Барвінського

**“Сучасний освітній простір:
актуальні питання теорії та практики”**

6 годин (0,2 кредиту ЄКТС)

В.о. директора,
кандидат педагогічних наук

Р. Пахолок

Роман ПАХОЛОК

20 травня 2025 року

АНОТАЦІЯ

АНДРУСИШИН В.А. «Лемківська хорова пісня як унікальна спадщина української музичної культури»: Магістерський проєкт / **В.А. АНДРУСИШИН** - Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка. 2025. 28 с.

Пропонований магістерський проєкт присвячений ґрунтовному аналізу, дослідженню та художньому опрацюванню лемківського пісенного матеріалу у формі хорової інтерпретації.

У роботі проаналізовано історичні передумови та стильові особливості лемківського мелосу, виявлено його ладові, ритмічні, інтонаційні та вокально-виконавські характеристики. Практична частина включала добір автентичних мелодій, їх аналіз, створення аранжування, репетиційну роботу та концертне виконання.

Представлений магістерський проєкт сприяє збереженню та популяризації регіональної етноспадщини, збагачує репертуар хорових колективів, поєднує автентичність лемківської пісенної традиції з можливостями сучасного виконавства та поглиблює розуміння народної музичної культури.

Ключові слова: лемки, лемківська хорова пісня, унікальна спадщина, українська музична культура.

ANNOTATION

ANDRUSYSHYN V.A. «Lemko Choral Song as a Unique Heritage of Ukrainian Musical Culture»: Master's Project / **V.A. ANDRUSYSHYN** - Ternopil: TNPU named after V. Hnatyuk. 2025. 28 p.

The proposed master's project is dedicated to the thorough analysis, research, and artistic interpretation of Lemko song material in the form of a choral arrangement.

The work analyzes the historical background and stylistic features of the Lemko melos, identifies its modal, rhythmic, intonational, and vocal performance characteristics. The practical part included the selection of authentic melodies, their analysis, the creation of arrangements, rehearsal work, and concert performance.

This master's project contributes to the preservation and popularization of regional ethnic heritage, enriches the repertoire of choral ensembles, combines the authenticity of the Lemko song tradition with the possibilities of modern performance, and deepens the understanding of folk musical culture.

Key words: Lemkos, Lemko choral song, unique heritage, Ukrainian musical culture.

